

Sygn. akt II KK 122/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 listopada 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Stanisław Zabłocki (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Dorota Rysińska

SSN Włodzimierz Wróbel

Protokolant Anna Janczak

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Beaty Mik,

w sprawie **P. R. C.**

w przedmiocie wyroku łącznego,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 30 października 2013 r.,

kasacji, wniesionej - na podstawie art. 521 § 1 k.p.k. - przez Prokuratora

Generalnego, na niekorzyść skazanego,

od wyroku (łącznego) Sądu Rejonowego w Ż.

z dnia 21 września 2012 r.,

**1) uchyła zaskarżony wyrok z wyjątkiem rozstrzygnięcia
zawartego w jego pkt. 10;**

**2) na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. umarza postępowanie
w przedmiocie wydania wyroku łącznego w części, o której
orzeczono w pkt. 2 i 3 uchylonego wyroku, a w pozostałym
zakresie przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu w
Ż. do ponownego rozpoznania;**

3) kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Przed Sądem Rejonowym w Ż. toczyło się postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego, zainicjowane wnioskiem złożonym przez P. R. C. Po zgromadzeniu niezbędnej dokumentacji, Sąd Rejonowy w Ż., w części wstępnej wyroku łącznego z dnia 21 września 2012 r., sygn. akt II K 365/12, wskazał, że przy rozpoznawaniu przedmiotowego wniosku należy brać pod uwagę skazania następującymi prawomocnymi wyrokami, dotyczącymi P. R. C.:

I. Sądu Rejonowego w P. z dnia 10 stycznia 2005 r. w sprawie o sygn. akt II K 340/04 za przestępstwo z art. 278 § 1 k.k. popełnione w dniu 24 sierpnia 2004 r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 3 (trzech) lat, przy czym wykonanie kary pozbawienia wolności zarządzono postanowieniem Sądu Rejonowego w P. z dnia 12 marca 2007 r. w sprawie sygn. akt II Ko 50/07;

II. Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 8 marca 2005 r. w sprawie o sygn. akt II K 160/04 za przestępstwa:

a. z art. 278 § 1 k.k. popełnione w dniu 20-21 czerwca 2002 r. na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności oraz - na podstawie art. 33 § 2 k.k. - karę grzywny w wymiarze 40 (czterdziestu) stawek dziennych, przyjmując wysokość 1 (jednej) stawki dziennej za równoważną kwocie 40 (czterdzieści) złotych;

b. z art. 18 § 3 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. i art. 12 k.k. pełnione w lutym 2001 r. na karę 8 (ośmiu) miesięcy pozbawienia wolności,

przy czym orzeczono karę łączną 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 3 (trzech) lat, a następnie wykonanie ww. kary łącznej pozbawienia wolności zarządzono postanowieniem Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 25 października 2006 r. w sprawie o sygn. akt II Ko 1511/06;

III. Sądu Rejonowego w W. z dnia 20 kwietnia 2006 r. w sprawie o sygn. akt VIII K 1073/05 za przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. popełnione w okresie od 29 maja 2000 r. do 1 czerwca 2000 r. na karę 2 (dwóch) lat pozbawienia

wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 4 (czterech) lat, przy czym wykonanie ww. kary pozbawienia wolności zarządzono postanowieniem Sądu Rejonowego w W. z dnia 24 lipca 2008 r. w sprawie o sygn. akt XII Ko 565/08;

IV. Sądu Rejonowego w W. z dnia 1 lutego 2007 r. w sprawie o sygn. akt VIII K 744/03 za przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. popełnione w dniu 28 – 29 marca 2003 r. na karę 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 4 (czterech) lat i na podstawie art. 33 § 2 k.k. kary grzywny w wymiarze 100 (stu) stawek dziennych, przyjmując wysokość 1 (jednej) stawki dziennej za równoważną kwocie 10 (dziesięciu) złotych, przy czym wykonanie ww. kary pozbawienia wolności zarządzono postanowieniem Sądu Rejonowego w W. z dnia 16 listopada 2009 r. w sprawie o sygn. akt XII Ko 7380/08;

V. Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 16 października 2007 r. w sprawie o sygn. akt II K 420/07 za przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. popełnione w dniu 22 lipca 2006 r. na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 4 (czterech) lat oraz - na podstawie art. 33 § 2 k.k. - karę grzywny w wymiarze 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych, przyjmując wysokość jednej stawki dziennej za równoważną kwocie 10 (dziesięciu) złotych, przy czym wykonanie kary pozbawienia wolności zarządzono postanowieniem Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 30 lipca 2008 r. w sprawie o sygn. akt II Ko 1909/08;

VI. Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie o sygn. akt II K 501/07 za przestępstwo z art. 178a § 1 k.k. w zw. z art. 31 § 2 k.k. popełnione w dniu 24 lutego 2007 r. na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres próby 4 (czterech) lat oraz - na podstawie art. 71 § 1 k.k. - karę grzywny w wymiarze 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych, przyjmując wysokość 1 (jednej) stawki dziennej za równoważną kwocie 10 (dziesięciu) złotych, przy czym wykonanie ww. kary pozbawienia wolności zarządzono postanowieniem Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 30 lipca 2008 r. w sprawie o sygn. akt II Ko 1901/08;

VII. Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 17 kwietnia 2009 r. w sprawie o sygn. akt II K 936/07 za przestępstwo z art. 279 § 1 k.k. popełnione w dniu 14 października 2006 r. na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności;

VIII. łącznym Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 28 września 2009 r., w sprawie o sygn. akt II K 208/09, którym to wyrokiem:

a. połączono kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami Sądu Rejonowego w P. z dnia 10 stycznia 2005 r., w sprawie o sygn. akt II K 340/04, Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 8 marca 2005 r., w sprawie o sygn. akt II K 160/04 i Sądu Rejonowego w W. z dnia 20 kwietnia 2006 r., w sprawie o sygn. akt VIII K 1073/05 i wymierzono mu karę łączną w wymiarze 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności;

b. połączono kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 16 października 2007 r., w sprawie o sygn. akt II K 420/07, Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 13 listopada 2007 r., w sprawie o sygn. akt II K 501/07 i Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 17 kwietnia 2007 r., w sprawie o sygn. akt II K 936/07 i wymierzono mu karę łączną w wymiarze 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy pozbawienia wolności;

c. połączono kary grzywny orzeczone wyrokami Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 16 października 2007 r., w sprawie o sygn. akt II K 420/07 i Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 13 listopada 2007 r., w sprawie o sygn. akt II K 501/07 i wymierzono mu karę łączną grzywny w wymiarze 50 (pięćdziesięciu) stawek dziennych, przyjmując wysokość jednej stawki dziennej za równoważną kwocie 10 (dziesięciu) złotych każda,

IX. łącznym Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 17 marca 2011 r., w sprawie o sygn. akt II K 905/10, którym to wyrokiem:

a. połączono jednostkowe kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami:

- Sądu Rejonowego w P. z dnia 10 stycznia 2005 r., w sprawie o sygn. akt II K 340/04,

- Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 8 marca 2005 r., w sprawie o sygn. akt II K 160/04,

- Sądu Rejonowego w W. z dnia 20 kwietnia 2006 r., w sprawie o sygn. akt VIII K 1073/05,

- Sądu Rejonowego w W. z dnia 1 lutego 2007 r., w sprawie o sygn. akt VIII K 744/03

i orzeczono karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 3 (trzech) lat,

b. połączono kary jednostkowe pozbawienia wolności orzeczone za czyny objęte wyrokami:

- Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 16 października 2007 r., w sprawie o sygn. akt II K 420/07,

- Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 13 listopada 2007 r., w sprawie o sygn. akt II K 501/07,

- Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 17 kwietnia 2007 r., w sprawie o sygn. akt II K 936/07

i orzeczono karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 1 (jednego) roku i 6 (sześciu) miesięcy,

c. połączono jednostkowe kary grzywny orzeczone wyrokami:

- Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 8 marca 2005 r., w sprawie o sygn. II K 160/04.

- Sądu Rejonowego w W. z dnia 1 lutego 2007 r., w sprawie o sygn. VIII K 744/03

i orzeczono karę łączną grzywny w wymiarze 120 (stu dwudziestu) stawek dziennych ustalając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 10 (dziesięciu) złotych,

X. Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 8 kwietnia 2011 r., w sprawie o sygn. akt II K 640/09 za czyny:

- z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełniony w dniu 3 sierpnia 2006 r.,

- z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełniony w dniu 10 sierpnia 2006 r.,

- z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełniony w dniu 10 sierpnia 2006 r.,

- z art. 286 § 1 k.k. i art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. popełniony w dniu 14 sierpnia 2006 r.,

które to przestępstwa zostały popełnione w warunkach ciągu przestępstw i na podstawie art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. w zw. z art. 91 § 1 k.k. wymierzono mu karę 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności,

oraz z art. 286 § 1 k.k. i 270 § 1 k.k. w zb. z art. 275 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., popełniony w dniu 11 października 2006 r. na karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności, zaś na podstawie art. 85 k.k. w zw. z art. 91 § 2 k.k., art. 86 § 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. kary jednostkowe pozbawienia wolności połączono i jako karę łączną wymierzono karę 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności.

W części rozstrzygającej wyroku łącznego z dnia 21 września 2012 r., sygn. akt II K 365/12, Sąd Rejonowy w Ż. orzekł w sposób następujący:

„1. rozwiązuje karę łączną pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem opisanym w pkt II części wstępnej wyroku oraz orzeczoną wyrokiem opisanym w pkt X wyroku;

2. na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. wyroki opisane w punktach: I, II a i b , III oraz IV. części wstępnej wyroku łączy w zakresie kar pozbawienia wolności i wymierza skazanemu karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 2 (dwóch) lat;

3. na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 i 2 k.k. wyroki opisane w punktach: II a i IV części wstępnej wyroku łączy w zakresie kar grzywny i wymierza skazanemu karę łączną grzywny w wymiarze 100 (stu) stawek dziennych, przyjmując wysokość 1 (jednej) stawki dziennej za równoważną kwocie 10 (dziesięciu) złotych;

4. na podstawie art. 85 k.k. i art. 86 § 1 k.k. wyroki opisane w punktach: V, VII, X a i b części wstępnej wyroku łączy w zakresie kar pozbawienia wolności i wymierza skazanemu karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 2 (dwóch) lat;

5. uznaje, iż opisane powyżej wyroki zostają pochłonięte niniejszym wyrokiem łącznym w zakresie wskazanym w punktach: 2, 3 i 4 oraz stwierdza, że w pozostałym zakresie wyroki połączone podlegają odrębnemu wykonaniu;

6. na podstawie art. 572 k.p.k. umarza postępowanie w pozostałym zakresie;

7. na poczet orzeczonej w pkt 2 kary łącznej pozbawienia wolności zalicza okresy rzeczywistego pozbawienia wolności oraz faktycznie wykonanych kar w sprawach: II K 340/04, II K 160/04, VIII K 1073/05, VIII K 744/03;

8. na poczet orzeczonej w pkt 4 kary łącznej pozbawienia wolności zalicza okresy rzeczywistego pozbawienia wolności oraz faktycznie wykonanych kar w sprawach II K 420/07, II K 936/07;

9. na poczet orzeczonej w pkt 3 kary łącznej grzywny zalicza kwotę 400 (czterysta) złotych uiszczoną przez skazanego w sprawie o sygn. II K 160/04;

10. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. S. Z. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych - oraz od tej kwoty 23 % podatku VAT - tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skazanemu z urzędu;

11. zwalnia skazanego z obowiązku ponoszenia kosztów postępowania w niniejszej sprawie i obciąża nimi Skarb Państwa”.

Powyższy wyrok, po cofnięciu przez skazanego wniosku o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o jego uzasadnienie na piśmie oraz po sporządzeniu tego uzasadnienia na wniosek Prokuratora Rejonowego, nie został zaskarżony przez strony i uprawomocnił się bez postępowania odwoławczego w dniu 2 listopada 2012 r. (stwierdzenie prawomocności - k. 136).

Po dostrzeżeniu wadliwości tego orzeczenia w toku czynności związanych z jego wykonaniem (zob. pismo Kierownika Sekcji Wykonawczej II Wydziału Karnego Sądu Rejonowego w Ż. do Prokuratora Generalnego RP – k. 167), wyrok ten został zaskarżony kasacją, wniesioną na podstawie art. 521 § 1 k.p.k., na niekorzyść P. R. C. przez Prokuratora Generalnego.

Autor kasacji sformułował zarzut rażącego i mającego istotny wpływ na treść orzeczenia naruszenia przepisu prawa karnego procesowego, to jest art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. w zw. z art. 574 k.p.k., polegającego na połączeniu węzłami kary łącznej w punkcie 2 wyroku łącznego kar pozbawienia wolności orzeczonych wyrokami Sądu Rejonowego w P. o sygn. akt II K 340/04, Sądu Rejonowego w Ż. o sygn. akt II K 160/04 oraz Sądu Rejonowego w W. o sygn. akt VIII K 1073 i sygn. akt VIII K 744/03, a w punkcie 3 wyroku łącznego grzywien orzeczonych wyrokami Sądu Rejonowego w Ż. o sygn. II K 160/04 i Sądu Rejonowego w W. o sygn. akt VIII K 744/03, które to skazania zostały już wcześniej objęte odpowiednio punktami 2 i 3 prawomocnego wyroku Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 17 marca 2011 r., sygn. akt II K 905/10 – co stanowi bezwzględną przyczynę odwoławczą określoną w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k.

W konkluzji kasacji Prokurator Generalny wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Ż.

W części motywacyjnej kasacji jej Autor zauważył nadto, że aczkolwiek kasacja jest skierowana na niekorzyść skazanego P. R. C., to jednak po uchyleniu

zaskarżonego wyroku i przekazaniu sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Ż. może dojść, w innym jej fragmencie, do rozstrzygnięcia na korzyść skazanego, albowiem w pkt 4 wyroku nie objęto węzłem kary łącznej skazania P. R. C. wyrokiem Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 13 listopada 2007 r. (w kasacji w oczywiste omyłkowy sposób mowa jest o 2001 r.), sygn. akt II K 501/07, pomimo tego, że czyn objęty tym ostatnim wyrokiem „został popełniony przed zapadnięciem pierwszego z wyroków objętych węzłem kary łącznej orzeczonej w pkt 4”. Skarżący wywodził, że „wskazanie tego błędu jako zarzutu kasacyjnego mogłoby nastąpić jedynie w kasacji wniesionej na korzyść skazanego”.

Prokurator Prokuratury Generalnej, reprezentujący ten urząd na rozprawie kasacyjnej, poparł zarzut główny kasacji, a nadto wniósł, aby uznać, że w uzasadnieniu kasacji podniesiony został, w innym zakresie oraz na korzyść skazanego, także zarzut - rażącego i mającego istotny wpływ na treść wydanego orzeczenia - naruszenia art. 85 k.k. Zmodyfikował też wniosek końcowy kasacji, postulując: 1) uchylenie zaskarżonego wyroku łącznego w całości; 2) umorzenie postępowania w przedmiocie wydania wyroku łącznego na podstawie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. odnośnie do pkt 2 i 3 tego wyroku; 3) przekazanie sprawy w pozostałym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Ż.

Skazany przychylił się do wniosku prokuratora.

Sąd Najwyższy, rozpoznając wniesioną kasację w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów (art. 536 k.p.k.), zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna, zarówno w zakresie zarzutu podniesionego w jej części dyspozytywnej, jak i w zakresie uchybienia wskazanego w końcowym fragmencie jej części motywacyjnej. Co do tego ostatniego uchybienia stwierdzić jednak należy, iż nic nie stało na przeszkodzie, aby zgłosić je i prawidłowo „nazwać” (tak jak uczynił to dopiero prokurator Prokuratury Generalnej na rozprawie kasacyjnej) już w części dyspozytywnej kasacji, z wyraźnym wskazaniem, że nadzwyczajny środek zaskarżenia w pewnym zakresie wnoszony jest na niekorzyść skazanego, w innym zaś zakresie na jego korzyść. Taka konstrukcja kasacji nie tylko, iż nie jest niemożliwa, ale przeciwnie, czasem jest ona nawet potrzebna. Niemniej jednak, Sąd Najwyższy podzielił pogląd, że kasacja Prokuratora Generalnego taki zarzut zawiera, co bez naruszenia art. 536 k.p.k. umożliwi sądowi

kasacyjnemu wydanie orzeczenia także i co do tej części wyroku łącznego, która dotknięta jest uchybieniem wytkniętym w uzasadnieniu kasacji, przy czym w tym właśnie zakresie w dalszym toku postępowania konieczne będzie respektowanie zakazu *reformationis in peius* (do tego aspektu sprawy Sąd Najwyższy powróci w końcowym fragmencie niniejszego uzasadnienia).

Co do zaskarżenia wyroku łącznego z dnia 21 września 2012 r. na niekorzyść skazanego wskazać należy od razu na wstępie, iż nic nie stoi na przeszkodzie w uwzględnieniu tak ukierunkowywanego fragmentu kasacji, bowiem wniesiona została ona przed upływem 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia (art. 524 § 3 k.p.k.).

Od razu na wstępie zasygnalizować też należy, że konstrukcja wniosków końcowych, w szczególności w zakresie tzw. orzeczeń następczych, zaprezentowana przez prokuratora reprezentującego Prokuratora Generalnego na rozprawie kasacyjnej, była zdecydowanie bardziej prawidłowa niż ta, którą zawarto w skardze pisemnej. Zagadnieniu temu poświęcone zostaną końcowe fragmenty uzasadnienia.

Przechodząc do omówienia zarzutu zawartego w części dyspozytywnej kasacji podkreślić należy, że Prokurator Generalny słusznie wskazuje na to, iż w aktach sprawy znajdują się odpisy wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 17 marca 2011 r., sygn. akt II K 905/10 (k. 14 - 18) i następczego wyroku Sądu Okręgowego w P. z dnia 23 września 2011 r., sygn. akt V Ka 389/11 (k. 19 - 20), w świetle których wyrok łączny podlegający kontroli w niniejszym postępowaniu kasacyjnym jest, w pewnym zakresie, rażąco nieprawidłowy.

Sąd Rejonowy w Ż. wyrokiem z dnia 17 marca 2011 r., sygn. akt II K 905/10:

- w pkt 2 połączył skazanemu P. R. C. kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami Sądu Rejonowego w P. z dnia 10 stycznia 2005 r., sygn. akt II K 340/04, Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 8 marca 2005 r., sygn. akt II K 160/04 oraz Sądu Rejonowego w W. z dnia 20 kwietnia 2006 r., sygn. akt VIII K 1073/05 oraz z dnia 1 lutego 2007 r., sygn. akt VIII K 744/03 i wymierzył skazanemu karę łączną pozbawienia wolności w wymiarze 3 (trzech) lat;
- w pkt 3 połączył skazanemu kary grzywny orzeczone wyrokami Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 8 marca 2005 r., sygn. akt II K 160/04 oraz Sądu Rejonowego w W. z

dnia 1 lutego 2007 r., sygn. akt VIII K 744/03 i wymierzył skazanemu karę łączną grzywny w wymiarze 120 (stu dwudziestu) stawek dziennych, przyjmując wysokość 1 (jednej) stawki dziennej za równoważną kwocie 10 (dziesięciu) złotych;

- nadto w pkt 4 połączył skazanemu kary pozbawienia wolności orzeczone wyrokami Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 16 października 2007 r., sygn. akt II K 420/07, z dnia 13 listopada 2007 r., sygn. akt II K 501/07 i z dnia 17 kwietnia 2007 r., sygn. II K 936/07;

- w pkt 6 określił zaś początek kary łącznej i dokonał zaliczeń na jej poczet okresów rzeczywistego pozbawienia wolności w sprawach podlegających łączeniu.

Powyższy wyrok został zaskarżony zarówno przez skazanego, jak i jego obrońcę. Sąd Okręgowy w P., wyrokiem z dnia 23 września 2011 r., sygn. akt V Ka 389/11, zmienił zaskarżony wyrok jedynie w ten sposób, że na podstawie art. 577 k.p.k. na poczet orzeczonej w punkcie 3 kary łącznej grzywny zaliczył kwotę 400 złotych uiszczoną przez skazanego w sprawie II K 160/04 Sądu Rejonowego w Ż. i ustalił, że wyrok w sprawie II K 936/07 Sądu Rejonowego w Ż. zapadł w dniu 17 kwietnia 2009 r., nie zaś 17 kwietnia 2007 r., a w pozostałym zakresie utrzymał go w mocy.

Z dokumentacji znajdującej się w 2012 roku w dyspozycji Sądu Rejonowego w Ż. jednoznacznie zatem wynikało, że w części dyspozytywnej wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 17 marca 2011 r., sygn. akt II K 905/11 (prawomocnego od dnia 23 września 2011 r.), połączono węzłami kary łącznej w pkt 2 i 3 dokładnie te same skazania na kary pozbawienia wolności oraz kary grzywny, które zostały następnie objęte punktami 2 i 3 części dyspozytywnej późniejszego wyroku łącznego, wydanego przez ten sam Sąd w dniu 21 września 2012 r., sygn. akt II K 365/12, które to orzeczenie zaskarżone jest kasacją Prokuratora Generalnego, rozpoznawaną w niniejszej sprawie.

Wniosek skazanego o wydanie kolejnego wyroku łącznego, podlegającego kontroli kasacyjnej w niniejszym postępowaniu, podyktowany był zapewne skazaniem go wyrokiem Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 8 kwietnia 2011 r., sygn. akt II K 640/09, utrzymanym w mocy wyrokiem Sądu Okręgowego w P. z dnia 14 grudnia 2011 r., sygn. akt V Ka 429/11. Sąd Rejonowy w Ż. przystąpił zatem do zbadania, czy istnieje potrzeba wydania nowego wyroku łącznego. Procedowanie

takie, po wpływie nowego wniosku skazanego, było prawidłowe, bowiem bez przeprowadzenia rozprawy nie można było wiążąco rozstrzygnąć, czy skazanie w sprawie o sygn. II K 640/09, które nastąpiło już po zapadnięciu wyroku łącznego w sprawie o sygn. II K 905/10, nie powoduje potrzeby skonfigurowania na nowo kary łącznej. Niemniej jednak, już na etapie wyrokowania w sprawie o sygn. akt II K 365/12, Sąd Rejonowy w Ż. popełnił błędy, których dostrzeżenie zasadnie skłoniło Prokuratora Generalnego do wniesienia kasacji, w tym przede wszystkim rażący błąd polegający na rozstrzygnięciu w pkt 2 i 3 wyroku dokładanie o tym samym o czym już prawomocnie rozstrzygnięto w pkt 2 i 3 wcześniejszego prawomocnego wyroku łącznego tego Sądu z dnia 17 marca 2011 r., sygn. akt II K 905/10.

Pomimo tego, że w sprawie niniejszej zostało przez Sąd Rejonowy w Ż. sporządzone pisemne uzasadnienie wyroku, nie można dociec, jakie było źródło błędu, którego dopuścił się ten Sąd przy wydawaniu wyroku łącznego zaskarżonego kasacją, to jest, czy spowodowane to było nieuwagą tego Sądu, czy też błędną wykładnią przepisów prawa (związaną z nieznaną orzecznictwa Sądu Najwyższego w kwestii istotnej dla prawidłowej oceny takiej konfiguracji skazań jak występująca w niniejszej sprawie). Sąd skoncentrował się bowiem w pisemnych motywach na szerokim wyjaśnieniu, z jakich powodów opiera wymiar kary łącznej na zasadzie absorpcji, nie zaś na wyłożeniu zasady, w oparciu o którą łączy poszczególne skazania. Jedynie na marginesie wskazać należy (orzeczenie to nie jest bowiem objęte skargą kasacyjną), iż podobnego błędu Sąd Rejonowy w Ż. dopuścił się w wyroku łącznym z dnia 17 marca 2011 r., sygn. akt 905/10, w którego pkt 4 połączył dokładnie te same skazania, które objęte były pkt b. wcześniejszego prawomocnego wyroku łącznego tego Sądu z dnia 28 września 2009 r., sygn. akt II K 208/09, przy czym w tamtej sprawie uchybienie to nie miało tak istotnego znaczenia, albowiem zarówno pierwotne, jak i powtórne połączenie tych samych kar sprowadzone zostało do takiej samej co do jej wymiaru kary łącznej. Niezależnie od tego, jakie było źródło naruszenia prawa obciążającego orzeczenie zaskarżone kasacją, błąd ten należy jednak skorygować.

Przypomnieć zatem należy, że zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego przepis art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. stosowany jest odpowiednio w postępowaniu w przedmiocie wydania wyroku łącznego (por. np. tezę wyroku SN z

dnia 15 kwietnia 2008 r., II KK 28/08, Lex nr 393917, w której stwierdzono, iż: *Odpowiednie stosowanie art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. może wystąpić nie tylko przy orzekaniu w przedmiocie odpowiedzialności za popełniony czyn, ale także w odniesieniu np. do wydania wyroku łącznego. Odpowiednie więc stosowanie tego przepisu w postępowaniu w przedmiocie wydania wyroku łącznego decyduje o powstaniu ujemnej przesłanki procesowej o charakterze bezwzględny w każdym przypadku, gdy po wydaniu prawomocnego wyroku łącznego dojdzie do rozpoznania wniosku w przedmiocie wydania wyroku łącznego w odniesieniu do tej samej osoby i tych samych wyroków skazujących różnych sądów oraz tezę 1. wyroku SN z dnia 30 listopada 2011 r., sygn. akt II KK 149/11, OSNKW 2011, z. 12, poz. 113, która wskazuje, że w sytuacji gdy wobec tej samej osoby zapadły dwa prawomocne wyroki łączne, w których węzłem kary łącznej objęto tylko te same skazania, które objęte były tym węzłem w wyroku, który uprawomocnił się wcześniej, drugi z tych wyroków dotknięty jest w tym zakresie rażącym naruszeniem prawa, zaliczanym do tzw. bezwzględnych przyczyn uchylenia orzeczenia, przewidzianym w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k., określanym jako naruszenie powagi rzeczy osądzonej (art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k.). Podobnie rozumować należy wówczas, gdy wyrok łączny zawiera więcej niż jedno rozstrzygnięcie w przedmiocie połączenia kar. Gdy w zakresie któregośkolwiek z tych - obrazowo rzecz ujmując - „poszczególnych wyroków łącznych, objętych wyrokiem łącznym”, nie zachodzi konieczność uzupełnienia go o nowe skazanie za czyn pozostający w zbiegu temporalnym, określonym w art. 85 k.k., z czynami dotychczas objętymi tym punktem wyroku łącznego, nie tylko, że nie istnieje potrzeba orzekania w nowym wyroku łącznym w tym przedmiocie, ale wręcz przeciwnie, ponowne orzekanie w odniesieniu do tych samych czynów pozostających w zbiegu realnym narusza regułę rzeczy osądzonej (zob. w tej kwestii np. postanowienie SN z dnia 10 lipca 2013 r., II KK 14/13, Lex Nr 1341265, w którego tezie stwierdzono, że: w myśl art. 575 § 1 k.p.k. o potrzebie wydania nowego wyroku łącznego w miejsce dotychczasowego, który wówczas traci moc, nie decyduje fakt ujawnienia się jakiegokolwiek kolejnego skazania tej samej osoby, nieobjętego dotychczasowym wyrokiem łącznym, lecz tylko takiego, który spełnia przesłanki z art. 85 k.k. i w związku z tym nadaje się do połączenia, bądź to ze wszystkimi, bądź co najmniej z*

jednym ze skazań objętych istniejącym wyrokiem łącznym, co powoduje, że dotychczasowy węzeł prawomocnie połączonych kar ulega rozwiązaniu. Tylko przy braku podstaw do zastosowania art. 575 k.p.k. uprzednie prawomocne zakończenie postępowania o wydanie wyroku łącznego obejmującego kary orzeczone w obu sprawach stanowi negatywną przesłankę procesową w postaci powagi rzeczy osądzonej). Konfiguracja, w której wyrok łączny zawiera więcej niż jedno rozstrzygnięcie w przedmiocie połączenia kar, rozważana była w uchwale składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 29 października 2012 r., sygn. akt I KZP 15/12, OSNKW 2012, z. 11, poz. 111, w której tezie skład powiększony skonstatował, iż *użyte w art. 575 § 1 k.p.k. wyrażenie "wyrok łączny traci moc" oznacza, że z chwilą wydania nowego wyroku łącznego tracą moc zawarte w poprzednim wyroku łącznym te jego rozstrzygnięcia o połączeniu kar lub środków karnych, bądź o umorzeniu postępowania na podstawie art. 572 k.p.k., które objęte zostały nowym wyrokiem łącznym, wydanym w związku z powstałą po wydaniu pierwszego wyroku łącznego potrzebą, wynikającą z przesłanek prawnomaterialnych, określonych w art. 85 k.k.* W uzasadnieniu zaś podkreślono, że wydanie nowego wyroku łącznego nie uchyla poprzedniego orzeczenia w całości, a dotyczy jedynie tych jego rozstrzygnięć, które zostały ujęte w nowym werdykcie. Tak więc, wprawdzie w niniejszej sprawie przy rozpoznawaniu nowego wniosku o wydanie wyroku łącznego uwzględnieniu podlegał kolejny wyrok skazujący, jednakże - jak celnie uznał w uzasadnieniu kasacji Prokurator Generalny - podlegał on połączeniu jedynie ze skazaniami objętymi węzłem kary łącznej z pkt 4. wcześniejszego wyroku łącznego, wydanego w sprawie o sygn. akt II K 905/10. Skutkiem nowego ukształtowania kary łącznej w tym zakresie było więc to, że wyrok łączny Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 17 marca 2011 r., sygn. akt II K 905/10, utracił - na podstawie art. 575 § 1 k.p.k. - moc jedynie w zakresie rozstrzygnięcia zawartego w pkt 4. jego części dyspozytywnej (por. z tezą 3. wymienionego już wyżej wyroku SN z dnia 30 listopada 2011 r., sygn. akt II KK 149/11, OSNKW 2011, z. 12, poz. 113, w której wskazano, iż *wydanie nowego wyroku łącznego wbrew przesłance powagi rzeczy osądzonej nie powoduje utraty mocy przez poprzedni wyrok łączny, albowiem skutek, o którym mowa w art. 575 § 1 in fine k.p.k., może nastąpić tylko wówczas, gdy spełnione są przesłanki określone w tym przepisie, a zatem gdy*

zachodzi realna potrzeba wydania nowego wyroku łącznego. W wypadku uchylecia wyroku wydanego z naruszeniem art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. wykonaniu podlega poprzedni wyrok łączny, gdyż nie utracił on mocy na podstawie art. 575 § 1 k.p.k.).

Konkludując, wydanie wyroku w sprawie II K 640/09 Sądu Rejonowego w Ż. nie powodowało potrzeby wydania nowego wyroku łącznego w odniesieniu do objętych węzłami kar łącznych pozbawienia wolności oraz kar grzywny rozstrzygnięć z pkt 2. i 3. wyroku łącznego o sygn. akt II K 905/10, to jest co do skazań w sprawach II K 340/04, II K 160/04, VIII K 1073/05 i VIII K 744/03 gdy chodzi o karę pozbawienia wolności oraz w sprawach II K 160/04 i VIII K 744/03 gdy chodzi o karę grzywny. Sąd Rejonowy w Ż. nie powinien zatem co do tych kwestii orzekać na nowo (i to odmiennie, w sposób korzystniejszy dla P. R. C.), bowiem we wskazanym zakresie wyrok łączny w sprawie o sygn. akt II K 905/10 Sądu Rejonowego w Ż. nie stracił mocy.

Z wyżej opisanych powodów należy uznać, że ponowne rozstrzygnięcie w kwestii połączenia kar pozbawienia wolności oraz kar grzywny zawarte w pkt 2. i 3. wyroku łącznego z dnia 21 września 2012 r., wydanego w sprawie o sygn. akt II K 365/12, nastąpiło z naruszeniem art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k., to jest wbrew powadze rzeczy osądzonej. Uchybienie to stanowi bezwzględną przyczynę uchylecia orzeczenia, określoną w art. 439 § 1 pkt 8 k.p.k. Przyczyna ta dotyczy jednak wyłącznie rozstrzygnięć zawartych w pkt. 2. i 3. orzeczenia zaskarżonego kasacją. Zatem uchylene zaskarżonego wyroku na tej podstawie prawnej powinno dotyczyć jedynie tej części orzeczenia. Nie jest też do końca zrozumiały postulat przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu w Ż. „w całości”, a więc także i w tej części, której dotyczy omówiona bezwzględna przesłanka odwoławcza, skoro Sądowi pierwszej instancji nie pozostawałoby w tym zakresie do uczynienia nic poza tym, czego dokonać może i powinien – ze względu na treść art. 17 § 1 pkt 7 k.p.k. w zw. z art. 537 § 2 k.p.k. – sąd kasacyjny. Dlatego też Sąd Najwyższy uznał, że prawidłowy jest w tym zakresie wniosek zgłoszony ustnie do protokołu rozprawy kasacyjnej przez reprezentującego autora kasacji prokuratora Prokuratury Generalnej.

Gdyby zaskarżony wyrok łączny obarczony był jedynie błędem naruszenia powagi rzeczy osądzonej nie byłoby też potrzebne uchylene go w innym zakresie i

przekazywanie sprawy do ponownego rozpoznania. Można byłoby bowiem uznać, że orzeczenia akcesoryjne zawarte w jego pkt. 7 i 9, a po części także w pkt 1 i 5, immanentnie związane z rozstrzygnięciami z pkt 2 i 3, dezaktualizują się z mocy prawa, jako nie niosące za sobą jakiegokolwiek treści merytorycznej po uchyleniu wyroku w pkt 2 oraz 3 i po umorzeniu w takiej właśnie części postępowania w przedmiocie wyroku łącznego. Ponieważ jednak w związku z koniecznością naprawienia innego błędu, wytkniętego w uzasadnieniu kasacji, konieczne jest i tak uchylenie wyroku łącznego w szerszym zakresie niż ten, który dyktowała obraza powagi rzeczy osądzonej, Sąd Najwyższy wydał orzeczenie o charakterze kasatoryjnym co do wszystkich rozstrzygnięć zawartych w tym orzeczeniu, z wyjątkiem zawartego w jego pkt. 10. Nie znajduje bowiem Sąd kasacyjny żadnych racji przemawiających za uchyleniem rozstrzygnięcia w takim zakresie, w jakim stanowi ono podstawę przyznania wynagrodzenia za już wykonaną pracę adwokatowi udzielającemu pomocy prawnej z urzędu. Co do kasatoryjnego charakteru rozstrzygnięcia i znaczenia orzeczenia następczego w odniesieniu do innych punktów uchylonego wyroku łącznego należy wskazać, co następuje:

- uchylenie tego wyroku w jego pkt 4 spowodowane jest podzieleniem zarzutu obrazy prawa materialnego, a to art. 85 k.k., który podniesiony został (choć nie został tam precyzyjnie „nazwany” przez autora nadzwyczajnego środka zaskarżenia) w uzasadnieniu kasacji. Istotnie, gdy zważy się z jednej strony datę popełnienia czynu, za który P. R. C. skazany został wyrokiem Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 13 listopada 2007 r., sygn. akt II K 501/07 (tj. wymienionego w pkt VI części wstępnej), oraz daty popełnienia czynów objętych pkt 4 wyroku łącznego (tj. wymienionych w pkt V, VII oraz X a i b części wstępnej), a z drugiej strony datę pierwszego, nieprawomocnego wyroku oraz to, że po zarządzeniu wykonania kary wymierzonej wyrokiem z dnia 13 listopada 2007 r. nie może też ulegać wątpliwości, iż wszystkie kary pozbawienia wolności wymierzone tymi wyrokami są „podlegającymi łączeniu”, trudno zrozumieć, dlaczego umknęła uwadze Sądu Rejonowego w Ż. konieczność objęcia w pkt 4 wyrokiem łącznym także i skazania, które opisano w pkt VI części wstępnej. Błąd ten powinien być przy ponownym rozpoznaniu sprawy naprawiony, przy czym Sąd Najwyższy z urzędu zwraca uwagę na jeszcze jedno uwarunkowanie, które należy uwzględnić przy ponownym

orzekaniu. Otóż Sąd Rejonowy w Ż. wydając uchylony wyrok łączny, we wszystkich jego punktach, w których dokonywał łączenia kar (w tym także w pkt 4), stosował zasadę pełnej absorpcji, szeroko motywując tak dokonany wybór w nawiązaniu do dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy, świadczącej o pomyślnym przebiegu resocjalizacji P. R. S. (zob. k. 10 maszynopisu uzasadnienia uchylonego wyroku łącznego – k. 113 akt). Uchylenie tego wyroku w pkt 4 nastąpiło, jak to już wskazano, w uwzględnieniu zarzutu, który w tej części niewątpliwie podniesiony został na korzyść skazanego. W konsekwencji, orzekając po uchyleniu wyroku także i w tej części i po przekazaniu jej w tym zakresie do ponownego rozpoznania, Sąd *a quo* powinien pamiętać o treści tej linii orzecznictwa Sądu Najwyższego, z której wynika, że: *działanie zakazu reformationis in peius powinno być odnoszone nie tylko do samego "finalnego" wymiaru kary łącznej, ale także do zasad wymiaru kary łącznej, zastosowanych przez sąd w orzeczeniu, które bądź to było zaskarżone wyłącznie na korzyść oskarżonego, bądź też było, co prawda, zaskarżone także na niekorzyść, ale nie w zakresie umożliwiającym negatywną dla oskarżonego korekturę kary łącznej. Jeśli zatem sąd pierwszej instancji zastosował zasadę pełnej absorpcji, na tej samej zasadzie powinno być oparte orzeczenie sądu odwoławczego. Jeśli sąd pierwszej instancji nie zastosował zasady pełnej kumulacji, także i sądowi odwoławczemu nie wolno tej zasady stosować*" (zob. np. wyrok SN z dnia 13 lipca 2011 r., II KK 40/11, Lex Nr 898596; podobnie SN w postanowieniach z: 3 kwietnia 2008 r., IV KK 479/07, R-OSNKW 2008, poz. 805; z 1 kwietnia 2009 r., V KK 361/08, LEX Nr 507960 oraz w wyrokach z: 19 lutego 2003 r., V KK 117/02, LEX Nr 83973; z 15 lutego 2005 r., III KK 348/04, LEX Nr 146280; z 11 kwietnia 2006 r., II KK 208/05, LEX Nr 182978; z 14 grudnia 2010 r., III KK 400/10, Lex Nr 682903 oraz z 9 września 2011 r., IV KK 119/10, R-OSNKW 2011, poz. 1590);

- uchylenie tego wyroku w jego pkt 1, 5-9 oraz 11 pozwoli na dostosowanie przez Sąd Rejonowy w Ż. tzw. orzeczeń akcesoryjnych do aktualnego (po przekazaniu do ponownego rozpoznania) stanu sprawy; tak np. zbędne będzie wydawanie orzeczeń dotyczących treści zawartych przed uchyleniem w pkt 7 i 9, a w części związanej z rozstrzygnięciami figurującymi dotąd w pkt 2 i 3 uchylonego wyroku, także i w pkt 1 i 5; przy czym orzeczenie zawarte w pkt 11 powinno korzystać - w

konfiguracji procesowej związanej z kierunkiem zarzutu, który spowodował przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania - z ochrony objętej zakazem *reformationis in peius*.

Z wszystkich wyżej opisanych powodów, Sąd Najwyższy orzekł, jak w części dyspozytywnej wyroku.